

କୁନକୁମାରୀ

ଚାଟିମାପୁରୀ ପଣ୍ଡା

କୁନି କୁମାରୀ

ଲେଖିକା : ଗୀତିମାଧୁରୀ ପଣ୍ଡା

ସଂପାଦନା : ଗୋବିନ୍ଦ ଚରଣ ପାତ୍ର

ପ୍ରକାଶକ :

ଓଁ ବୁକ୍ ଡିପୋ

କଟକ-୨

କୁନି କୁମାରୀ

ଲେଖିକା :

ଶ୍ରୀମତୀ ଗୀତିମାଧୁରୀ ପଣ୍ଡା

ନାରାୟଣପୁର, ବାଲେଶ୍ଵର

ସମ୍ପାଦନା :

ଶ୍ରୀ ଗୋବିନ୍ଦ ଚରଣ ପାତ୍ର

ପ୍ରକାଶକ :

ଓ^୩ ବୁକ୍ ଡିପୋ

ବାଲୁବଜାର, କଟକ-୭୫୩୦୦୨

ପ୍ରଥମ ପ୍ରକାଶ : ୧୯୮୯

ମୁଦ୍ରଣ : ରେଖା ପ୍ରେସ

ବାମ୍ଫି ସାହି, କଟକ-୭୫୩୦୦୯

ମୂଲ୍ୟ : ପାଞ୍ଚଟଙ୍କା

KUNI KUMARI

by

Gitimadhuri Panda

Edited by :

G. C. Patra

Published by :

OM BOOK DEPOT

Balubazar

Cuttack-753002

First Edition : 1989

Printed at :

REKHA PRESS

Bamphi Sahi, Cuttack-9

Price : Rs 5-00

ସୁଖରେ ନନ୍ଦୁଏ ବିଶ୍ୱେର
ଦୁଃଖରେ ନନ୍ଦୁଏ କାତର,
ପର ପାଇଁ ତା'ର କରୁଣାର ଧାର
ବହୁଯାଏ ଝରଝର ।

* * * * *
ଫସଲରେ ଭରା ତା' କଥା କିଆରି,
ମନେ ତା'ର କଳପନା ଅସୁମାରୀ
ସେ କୁନି କୁମାରୀ ।

* କୁନିକୁମାରୀ ଏକ ବିଦେଶୀ କାହାଣୀ ଗ୍ରନ୍ଥରେ ଲିଖିତ—

କୁମାରୀ ମାମି, ସେମି, ଅମି, ନମି, ସୁମି ଓ
ରତନ ହାତରେ ଦେଲି କୁନି କୁମାରୀ ।

ଗୀତିମାଧୁରୀ

ସାତ ଆଠ ବର୍ଷର ଝିଅ
ଝାନ୍ସୀ । କନ୍ଥବେଲୁ ମା'ଙ୍କୁ
ହରାଇଛି । ବାପା ଖୁବ୍

ବିଭୀଷଣୀ, ଯୁଦ୍ଧ ବିଭୀଷଣ କ୍ୟାପଟେନ ଥିଲେ । ଅବସର
ନେଇ ଆଫିକାରେ ରହନ୍ତି । ତାଙ୍କର ପାଖରେ ରହେ
ଝାନ୍ସୀ । ବାପାଙ୍କ ଇଚ୍ଛା ସେ ବଲ୍ଲଭରେ ରହି ପାଠପଢ଼ୁ ।
ଏଣୁ ତା'ର ପ୍ରିୟ ବାପାଙ୍କଠାରୁ ତାକୁ ବହୁ ଦୂରରେ
ରହିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଏଥର ସେ ସମୟ ଆସିଲା ।

ଝିଅକୁ ଉତ୍ସାହିତ କରିବା ପାଇଁ ବାପା କହୁଥା'ନ୍ତି—
“ତୁ ଯେଉଁଠାରେ ରହିବୁ, ସେଠାରେ ତୋ'ପରି ଅନେକ
ଝିଅ ଅଛନ୍ତି । ସଙ୍ଗ ହୋଇ ଖେଳିବୁ, ପଢ଼ିବୁ, କେତେ କଥା
ଶିଖିବୁ । ଆଉ ଟିକିଏ ବଡ଼ ହୋଇଗଲେ ପାଠଶାଳା ପଢ଼ି
ମୋ ପାଖକୁ ଫେରି ଆସିବୁ ଏବଂ ମୋର ଭଲମନ୍ଦ ବୁଝିବୁ ।
କିନ୍ତୁ ବାପା ଏ କଥା କହିଲେ ମଧ୍ୟ ନିଜେ ଅନୁଭବ
କରୁଥିଲେ ତାଙ୍କର ଏହି ଟିକି ଝିଅଟି ଗୁଲିଗଲେ ତାଙ୍କୁ ଖୁବ୍
ଏକ୍ସିଟିଆ ଲାଗିବ ।

ଝାନ୍ସୀ ଅନ୍ୟ ସାଙ୍ଗ ଝିଅ କଥା ଶୁଣି ନାହିଁ । ସେ
ପଢ଼ିବାକୁ ଖୁବ୍ ଭଲପାଏ, ଭଲପାଏ ବନେଇ । ବୁନେଇ
ଗପ କହିବାକୁ । ନିଜର କଣ୍ଠର ‘ସଖୀ’ ସହ କଥା

କହିବାକୁ ତାକୁ ଭଲ ଲାଗେ । ତା'ର ବନ୍ଧାସ 'ସଖୀ' ସବୁ
କଥା ବୁଝିପାରେ ।

(ଘରେ ବାପା ସହ ଝାନ୍ସୀ)

କ୍ୟାପଟେନ୍ ରଠୋର ଝାନ୍ସୀ ପାଇଁ ଓଠପକ୍ଷୀ ପରର
ଟୋପି, ପଶମ ମଫଲର, ଘାଗରା ଓ ସୁନ୍ଦର ସୁନ୍ଦର ଅନେକ
ପୋଷାକ ଆଣି ଦେଲେ । ହେଲେ ଏ ସବୁ ସୁନ୍ଦର ଉପହାର
ଝାନ୍ସୀର ଅତି ପ୍ରିୟ ବାପାଙ୍କଠାରୁ ବଢ଼େଇ ଗୋକକୁ କାମ
କରି ପାରିଲା ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ସେ ସୈନିକର ହିଅ । ସେ
ଜାଣେ ତାକୁ ସାହସୀ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ ସେ ଭାବିଲା, ଏହା
ଏକ ଯୁଦ୍ଧ ଯାତ୍ରା ।

କୁହୁଡ଼ିରେ ଛାଇ ଯାଇଥାଏ ଲୁଗୁନ ଆକାଶ । ଝାନ୍ସୀ
ଓ ତା' ବାପା କ୍ୟାପଟେନ ରଠୋର ଘୋଡ଼ା ଗାଡ଼ିରେ
ଗୁଲିଆନ୍ତି ସେହି କୁହୁଡ଼ି ଘେରୁ ସଡ଼କ ଉପରେ ।

ଘୋଡ଼ା ଗାଈଟି ଗୋଟିଏ ଛକ ନିକଟରେ ଅଟକିଲା ।
ପାଖରେ ପୁରୁଣା କୋଠାଟିଏ । ପାଟକ ଆଗରେ ଲଟକିଛି
ଗୋଟାଏ ନାମ ପଲକ—“ମିସ୍ ଏମିଲିଆଙ୍କ ଆବାସୀ ବାଲିକା
ଶିକ୍ଷାକେନ୍ଦ୍ର” ।

ସେମାନେ ବିଶ୍ରାମ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବସିଲେ । କୋଠାଟି
ବେଶ୍ ଅନ୍ଧକାରହୀନ । ଛାତରୁ ଝୁଲୁଥାଏ ଗୋଟାଏ ବଡ଼
ଘଣ୍ଟା । ଝାନ୍ଦିଆ କହିଲା, “ବାପା, ମୋତେ ଏଠାରେ ଭଲ
ଲାଗୁ ନାହିଁ ।” ବାପା ନୀରବ ହେବା ପାଇଁ ତା’ ହାତକୁ
ଟିକିଏ ଗୁପ୍ତି ଦେଇ ରହିତ ଦେଲେ ।

ଏହି ସମୟରେ କୋଠା ଭିତରକୁ ପଶି ଆସିଲେ
ମିସ୍ ଏମିଲିଆ । ଘରଟି ସହ ତାଙ୍କର ଖୁବ୍ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ । ଦୀର୍ଘ
ଦେହ, ବିଷଣ୍ଣ ବଦନ ଓ ଅସୁନ୍ଦର ଗଢ଼ଣ । ତାଙ୍କର ବଡ଼ ବଡ଼
ଆଖି, ବୃହତ ପାଟିରେ କୃତ୍ରିମ ହସ ଲମ୍ବି ରହିଥିଲା ।
‘କେତେ ସୁନ୍ଦର ବ୍ୟତିଷ୍ଟ ମ,’ ସେ ମୋତେ ଦେଖିବା
ମାତ୍ରେ କହି ପକାଇଲେ । (ସବୁ ଧନୀ ପିତା-ମାତାଙ୍କୁ
ସେ ପ୍ରଥମେ ଏହିପରି କହିଥାନ୍ତି ।)

ଝାନ୍ଦିଆ ଜାଣିଥିଲା ଯେ ସେ ସୁନ୍ଦରୀ ନୁହେଁ । ତା’ର
ଗହଳ ଘନ କେଶ ନାହିଁ କି, ନୀଳ ଆଖି ନାହିଁ । ଟାଆସା
ଟିକି ଟିକି ଅବୋଲକର ମୁଣ୍ଡବାଳ, ଖୁବ୍ ଛୋଟ ମୁହଁକୁ ତିମା
ତିମା ଆଖି, ଜମା ସୁନ୍ଦର ନୁହେଁ । ସେ ଯାହା ହେଉ
କ୍ୟାପ୍ଟେନ ରଠୋର ଝାନ୍ଦିଆ ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ଜଣକିଆ
କୋଠା, ତତ୍ତ୍ୱ ନେବା ପାଇଁ ଜଣେ ପରିଚାଳକ ଓ
ସମସ୍ତ ବହିଷ୍କୃତ ବନ୍ଦୀବସ୍ତୁ କରିଦେଲେ ।

କ୍ୟାପ୍‌ଟେନ୍ ଗୋର ମିସ୍ ଏମିଲିଆଙ୍କୁ ସୁରୁକଦେଲେ — “ସେ ଭଲ ପଡ଼େ । ପଢ଼ିବାରେ ଯଥେଷ୍ଟ ମନଯୋଗ ଅଛି । କିନ୍ତୁ ତାକୁ ଖେଳିବାକୁ ସୁଯୋଗ ଦେବେ । ତା’ର ଆନନ୍ଦ ପାଇଁ ମୁଁ ସବୁ କିଛି ବ୍ୟବସ୍ଥା କରି ଦେବାକୁ ପ୍ରୟତ୍ନ ଅଛି ।” ତା’ପରେ ସେ ଝିଅ ପାଖରୁ ଶୋକାକୁଳ ବିଦାୟ ନେଇ ଫେରିଲେ ନିଜ କର୍ମ ସ୍ଥଳକୁ ।

ଝାନ୍ସୀ ସିଧା-ସଳଖ ନିଜ କୋଠରୀ ଭିତରକୁ ପଶି ଭିତରୁ କବାଟ ବନ୍ଦ କରିଦେଲା । ବାପାଙ୍କୁ ବିଦାୟ ଦେବା ପରେ ସେ କିଛି ସମୟ ଏକୁଟିଆ ରହିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲା ।

ମିସ୍ ଏମିଲିଆ ଏବଂ ତାଙ୍କ ମୋଟୀ ଭଉଣୀ ଜଣକ କବାଟ ପାଖରେ କାନ ପରିଆନ୍ତି । କିନ୍ତୁ କିଛି ସ୍ଵର ଶବ୍ଦ ନାହିଁ । ସେମାନେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଉଥାନ୍ତି — “କଥା କ’ଣ ? ଏ ଝିଅଟି ଅନ୍ୟ ପିଲାଙ୍କପରି କାନ୍ଦୁ ନାହିଁ କାହିଁକି ?”

କିନ୍ତୁ ଝାନ୍ସୀ ଯେ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର !

ପର ଦିନ ଝାନ୍ସୀ ତା’ ବିଦ୍ୟାଳୟ ପୋଷାକ ପିନ୍ଧି ମିସ୍ ଏମିଲିଆଙ୍କ ଟେବୁଲ୍ ପାଖରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇଥିବାର ଦେଖି ଅନ୍ୟମାନେ ମୃଦୁ ଗୁଞ୍ଜରଣ ଆରମ୍ଭ କଲେ ।

ନାକଟେକି ଘଣ୍ଟା ସହ ଡେଫୋଡ଼ିଲ କହିଲା — “ମୋ ମତରେ ସେ କମା ସୁନ୍ଦରୀ ନୁହେଁ ।” ତା’ ସାଙ୍ଗ ଲୁନା ଯୋଡ଼ି ଦେଲା — “ଢିମା ଢିମା ଆଖି ଦୁଇଟି ତୁମ ଦୁଇଗୁଣ ହେବ ।” ଆଉ ଦେଖ ତା’ର ଘାଗରା !” — ଶିଶୁରେ ଜଳିଗଲା ପରି କହୁଥାଏ — ଡେଫୋଡ଼ିଲ ।

ସାନ୍ତୀ କିନ୍ତୁ ଅବଚଳିତ ଛୁଡ଼ା ହୋଇଥାଏ । ଶିକ୍ଷକ ଆସିବା ପୂର୍ବରୁ ମିଶ୍ର ଏମିଲିଆ କେତୋଟି ଇଂରାଜୀ ଶବ୍ଦ ଶିଖିବା ପାଇଁ ଦେଲେ । ସାନ୍ତୀ ଏସବୁ ପୂର୍ବରୁ ଶିଖିଥିଲା । ବାପା ତା’ ସହିତ ଇଂରାଜୀରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରୁଥାନ୍ତି । ସେ ଏକଥା ମିଶ୍ର ଏମିଲିଆଙ୍କୁ ବୁଝାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥାଏ । ମାତ୍ର ଏମିଲିଆ ଜମା କଣ୍ଠିପାତ କଲେ ନାହିଁ ।

ଏହି ସମୟରେ ଇଂରାଜୀ ଶିକ୍ଷକ ପହଞ୍ଚିଲେ ।

“ଆପଣଙ୍କର ଏହି ନୂଆ ଛାତ୍ରୀଟି ଖୁବ୍ ମନୁଆ । ଇଂରାଜୀ ଶିକ୍ଷା କରିବାକୁ ତା’ର ଚିତ୍ତେହେଲେ ମନ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ତା ବାପା ଚାହାନ୍ତି ସେ ଇଂରାଜୀ, ପରସ୍ପାରିକା ଇତ୍ୟାଦି ଶିକ୍ଷା ପାଉ ।”

ସାନ୍ତୀ ବୁଝାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟାକଲା । “ନା, ତା’ ନୁହେଁ ଯେ” କହି ଧଉକିନା ଚାପଡ଼ିଟିଏ କଷିଦେଲେ ଏମିଲିଆ—
“ମୁହଁ ଉପରେ କଥା କହୁଛୁ !”

ସାନ୍ତୀ ତା’ର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଆଖି ତୋଳି ଅନାଇଲା ଇଂରାଜୀ ଶିକ୍ଷକଙ୍କୁ ଏବଂ ସୁନ୍ଦର ଇଂରାଜୀରେ କହିଲା—“ସାର୍, ଏସବୁ ଶବ୍ଦ ମୁଁ ପୂର୍ବରୁ ଜାଣିଥିଲି । ତେଣୁ ଆଉ ଲେଖିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଉପଲବ୍ଧ କରନଥିଲି ।”

ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ମୁହଁରେ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରକଟିତ ହେଲା । ପଛପଟରୁ ଅନ୍ୟ ପିଲାଙ୍କ କୋଲାହଳ ସ୍ଵର ଶ୍ରବଣେ ବଢ଼ି ଯାଉଥାଏ । ଏମିଲିଆ ସେମାନଙ୍କୁ ଧମକ ଦେଇ କହିଲେ—
“ବୁଲ୍ କର, ନୀରବ ରହ, ନହେଲେ ମାଡ଼ ଖାଇବ ।” ପୁଣି

ହାନ୍ସୀ ଆଡ଼କୁ ବୁଲି କହିଲେ—“ମୋତେ ଏକଥା କହି
ନଥିଲୁ କାହିଁକି ?”

“ମୁଁ ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲି, କିନ୍ତୁ—

(ଇଂରାଜିଷ୍ଟକ ଓ ହାନ୍ସୀ)

“ତୁମ୍ଭ, ପୁଣି ପେଖନା କାନ୍ଦୁଛୁ !” —ଏମିଲିଆ
ଗର୍ଜି ଉଠିଲେ ।

ହାନ୍ସୀ ନୀରବ ହୋଇଗଲା । ମିଶ୍ ଏମିଲିଆଙ୍କ ମନ
ଏହି ନବାଗତ ଛାତ୍ରୀଟି ପ୍ରତି ବସାଇ ଉଠିଲା ।

ଶ୍ରେଣୀରେ ପାଠ ପଢ଼ୁଥିବା ବେଳେ ହାନ୍ସୀ ଦେଖିଲା
ଯେ, କଣେ ହିଁ ଅ ଡା’ ବେଣୀ ଆଗରେ ବନ୍ଧା ଯାଇଥିବା ଫିଡା
ଗୋରୁର ହେଉଛି । ହିଁ ଅଟି ଟିକିଏ ମୋଟୀ, ନାମ ‘ଏଥେନା’ ।

ତାକୁ ସେତେବେଳେ ପଢ଼ିବାକୁ କୁହାଗଲା, ସେ ଅତି କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଉଚ୍ଚାରଣ କରି ପଢ଼ିଲା । ଲୁନା ଓ ତେପୋଡ଼ିଲ ପ୍ରମୁଖ ଅନ୍ୟ ସାଙ୍ଗମାନେ ଟାପର କରି ହସି ଉଠିଲେ ।

ଏଥେନା ମୁହଁ ନାଲି ପଡ଼ିଗଲା । ଆଖିରୁ ଝରିଆସିଲା ଧାର ଧାର ଲୁହ । ଝାନ୍ସୀ ମଧ୍ୟ ଖୁବ୍ ଦୁଃଖ ଅନୁଭବ କଲା । କାହାକୁ କୌଣସି ଅସ୍ପୃଶ୍ୟର ପରିସ୍ଥିତିରେ ଦେଖିଲେ, ବିପଦରେ ପଡ଼ିଥିବାର ଜାଣିଲେ ଝାନ୍ସୀର ମନ ସହାନୁଭୂତିରେ ବିଗଳିତ ହୋଇଯାଉଥିଲା । ସେ ସାଥ୍ୟ ମତେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରେ । ଏଣୁ ସେ ଏଥେନାକୁ ସାଙ୍ଗ କରିବାକୁ ସ୍ଥୁର କରିନେଲା ମନେ ମନେ ।

ପଢ଼ା ଶେଷ ହେବା କ୍ଷଣି ସେ ଏଥେନାକୁ ଡାକି କହିଲା,—“ମୋ କୋଠରୀକୁ ଆସ, ସଖୀ ସହ କଥା ହେବା ।”

ଦୁହେଁ ସାଙ୍ଗ ହୋଇ କୋଠରୀକୁ ଗଲେ, ଉଷ୍ମ ବିଛଣାରେ ବସିଲେ । ଝାନ୍ସୀ ‘ସଖୀ’କୁ ଆଣି ଏଥେନା କୋଳରେ ଥୋଇ ଦେଲା । ତା’ପରେ ଆରମ୍ଭ କଲା କେତେ କଣ ଗପ । ଅଧିକାଂଶ ‘ସଖୀ’ ବିଷୟରେ କହାଣୀ । ଏକୃଷ୍ଟିଆ ଥିଲାବେଳେ ‘ସଖୀ’ ଅନେକ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟଜନକ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥାଏ ।

“ସତରେ କଣ ‘ସଖୀ’ ଚାଲିପାରେ ? କଥା କହିପାରେ ?” ପଚାରିଲା ଏଥେନା ! “ମୁଁ ସେମିତି ଧରିନିଏ । ଆଉ ମୋ ମନ ଭିତରେ ସେସବୁ ସତ ପରି

ଚିହ୍ନିତ ହୋଇଯାଏ । ତୁମେ କ'ଣ କେବେ ଏମିତି ଭାବ ପାରନା ?”

“ମୁଁ ସେତେ ବୁଦ୍ଧିମତୀ ନୁହେଁ । ଆଜ୍ଞା, ତୁମେ ଖୁବ୍ ବୁଦ୍ଧିମତୀ ନା ? “କେଜାଣି ହୋଇଥିବା ।” କଥା କହୁ କହୁ ବିଷଣୁ ହୋଇଗଲା ଝାନ୍ସୀ । ମନେ ପଡ଼ିଗଲା ବପା ତାକୁ “ବୁଦ୍ଧିମତୀ କୁନି ମା’ ବୋଲି ଡାକୁଥିଲେ ।” ଏଣୁ ସେ କଥାର ମୋଡ଼ ବଦଳାଇ ପଚାରିଲା,—“ଏଥେନା ତୁମ ବାପା ତୁମକୁ ଖୁବ୍ ଭଲ ପାଆନ୍ତି, ନୁହେଁ ?”

(ଝାନ୍ସୀ ଓ ଏଥେନା କଥା ହେଉଛନ୍ତି)

ଏଥେନା ତା’ ବାପାଙ୍କୁ ଖୁବ୍ ଭୟ କରୁଥିଲା । ତା’ ପରି ଓଲଟି ଝିଅର ବାପା ହୋଇଥିବାରୁ ସେ ଭୀଷଣ ଗରି ଯାଉଥିଲେ । ସେ କହିଲା,—“ବାପାଙ୍କୁ ମୁଁ ପାଖରେ କେବେ ପାଢନାହିଁ ! ଅଧିକାଂଶ ସମୟ ସେ ଲୁଇଗ୍ରେରୀରେ ବସି ପଢ଼ାପଢ଼ି କରନ୍ତି ।”

“ମୁଁ କିନ୍ତୁ ମୋ କାପାଙ୍କ ଖୁବ୍ ଭଲ ପାଏ । ସେ ମଧ୍ୟ ମୋତେ ଭଲ ପାଆନ୍ତି । ହେଲେ ମୋତେ ଏଠାରେ ଛାଡ଼ି ଆଜି ସେ ଅନେକ ଦୂରରେ ।”

“ଲୁନା ଓ ଫୋଡ଼ଲ ଆଦି ତୁମ ସାଙ୍ଗ ହେବାର ଯୋଗ୍ୟ । ତଥାପି ମୋତେ ତୁମ ସାଥୀ କରିନେବ କି ? ଅବଶ୍ୟ ମୁଁ ଜାଣେ, ତୁମେ ଖୁବ୍ ବୁଦ୍ଧିମତୀ ଏବଂ ମୁଁ ବୋକିଟାଏ । ତୁମକୁ ଭଲ ଲାଗେ ବୋଲି ମନର କଥାଟି ଜଣାଇଲି ।”

ଝାନସୀର ବିଷଣ୍ଣ ମୁଖମଣ୍ଡଳରେ ପୁଣି ପ୍ରସନ୍ନତାର ଆଭ୍ରା ଉକୁଟି ଉଠିଲା । ସେ କହିଲା—“ମୁଁ ନିଶ୍ଚୟ ତୁମକୁ ସାଥୀ କରିବି । ଖାଲି ସେତିକି ନୁହେଁ, ପଡ଼ାପଡ଼ିରେ ମଧ୍ୟ ସାହାଯ୍ୟ କରିବି ।”

ଏଥେନାର ଖୁସୀ ଆଉ ଦେଖେ କିଏ !

ମିସ୍ ଏମିଲିଆ ଝାନସୀକୁ ଆନ୍ତରିକ ଭଲ ପାଉ ନଥିଲେ ହେଁ ଉପର ମନରେ ସବୁବେଳେ ପ୍ରଣୟା କରୁଥିଲେ । କାରଣ ତାଙ୍କର ଭୟ ଥିଲା, କାଳେ ସେ ବାପାଙ୍କ ପାଖକୁ ଲେଖିଦେବ ଏବଂ ଏଡ଼େବଡ଼ ଧନୀ ଘରର ଟିଅଟି ହାତଛଡ଼ା ହୋଇଯିବ ।

ଏଣେ ଡେଫୋଡ଼ଲ ତା’ ପ୍ରତି ଖୁବ୍ ଇର୍ଷା ପରାୟଣ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲା । କାରଣ ଝାନସୀ ଆସିବା ପୂର୍ବରୁ ସେ ହିଁ ଥିଲା ସମସ୍ତଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ-ତାରକା । ସେଠାକାର ସବୁ ଝିଅଙ୍କ ଉପରେ ହାକିମୀ ଚଳାଉଥାଏ । ଉତ୍ତର ହରର

ରଖିଥାଏ । ହେଲେ ଝାନ୍ସୀ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭିନ୍ନ । ସମସ୍ତଙ୍କ ପ୍ରତି
ତା' ବ୍ୟବହାର ବନ୍ଧୁସୁଲଭ ।

ମା' ଛେଉଣୁ କଟୀ ପାଇଁ ତା' ମନରେ ଅପୂରନ୍ତ
ଦରଦ । ସତେ ସେ ଅବା ମମତାମୟୀ ମା' !

ଝାନ୍ସୀ କେବେ ନିଜକୁ ଦେଖାଇ ହୁଏନାହିଁ ।
ଏଥେନାକୁ କହେ—“ଘଟଣା ହମେ ମୋତେ କିଛି ସ୍ୱପୋଗ
ମିଳିଛି । ମୋର ଭାଗ୍ୟ ଯେ, ବାପା ମୋର ସବୁ ଦରକାରୀ
ଜିନିଷ ଆଣିଦିଅନ୍ତୁ । ମୁଁ ମିଛଟାରେ ମନଖରାପ କରେନାହିଁ ।
ମୋ ମନରେ ମଧ୍ୟ ଭୟ ନାହିଁ ।”

ଝାନ୍ସୀ କାହା ମିଛ ଖବର କଥା ଆଦୌ ଧରେନାହିଁ ।
ସେ କଲ୍ଲୁନା ରାଜକର ରାଜକୁମାରୀ । କେତେ କ'ଣ ଭାବ
ପାରେ ଏବଂ ସବୁ ଭାବନାକୁ ନିଜ ଉପରେ ପକାଇପାରେ ।
ତେପୋଡ଼ିଲ ଓ ଲୁନା ତା' କପୋଳି-କଳ୍ପିତ କାହାଣୀ ଓ
ଧନୀ ବାପାପ୍ରତି ଅବଜ୍ଞା ପ୍ରକାଶ କରନ୍ତି । କରନ୍ତି—ତହିଁରେ
ଝାନ୍ସୀର କ'ଣ ଆସେ ଯାଏ ।

ଝାନ୍ସୀ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ପ୍ରିୟ ହେବାର ବିଶେଷ
କାରଣଟି ହେଲା, ତା'ର ଗପ କହିବାର ସମତା । ବେଳେ-
ବେଳେ ସେ ସାଙ୍ଗମାନଙ୍କ ଗହଣରେ ବସି କେତେ ନୂଆ
ନୂଆ କଥା ଗଢ଼ି ଯାଏ । ତା' ଆଖିରେ ଲୁଖିଯାଏ ଉତ୍ତେଜନାର
ଝଲକ । ସ୍ୱରରେ ଲୁଖିଯାଏ ସହାନୁଭୂତିର ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ଓ ଶିହରଣ ।
ଅଙ୍ଗ-ପ୍ରତ୍ୟଙ୍ଗ ହୋଇଉଠେ ଗତିଶୀଳ ଏବଂ କାହାଣୀର
ରଜା, ରାଣୀ ଓ ପରୀମାନେ ସତେ ଅବା ଜୀବନ ପାଇ
ଯାଆନ୍ତି ।

ସାନ୍ସୀ କହେ—“ଗଳ୍ପ କହିଲୁବେଳେ ଅନୁଭବ
କରେ ମୁଁ ନିଜେ ଗଲ୍ପର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଚରିତ୍ର । ସେହି
ଅନୁଭୂତିରେ ଜଣକ ପରେ ଜଣକର ଭୂମିକାରେ ଆବତୀର୍ଣ୍ଣ
ହୋଇଥାଏ ମୁଁ ।”

ଜଣେ ଦିଅ ସାନ୍ସୀର କାହାଣୀକୁ ପୃଥିବୀର
ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟଜନକ ବୋଲି ଭାବେ, ତା’ ନାମ
ପିଙ୍କି, ଗରିବ ଚାକରଣୀ ସେ । ମୁହଁରେ କାଳିମାର
ରେଖା । ଦିନଯାକ କାମରେ ଲାଗିଥାଏ । ସମସ୍ତଙ୍କ
ଯୋତାରେ କାଳିଦିଏ । ଦୁଆର-ଦର ଓଳାଏ, କାଳେଣିକାଠ
କୋଇଲା ଧରି ଛାତ ଉପରକୁ ଯାଏ,—ତଳକୁ ଆସେ ।
ସମସ୍ତଙ୍କ ବୋଲିହାକ କରେ ।

ସମୟ କରି ବିଛଣାପତ୍ର ବାଡ଼ି ଦେବା ଆଳରେ ସେ
ଗପ ଶୁଣିବାକୁ ଅଟକିଯାଏ ସାନ୍ସୀ କୋଠରୀରେ ।

ଦିନେ ସାନ୍ସୀ ଅତି ଧୀର କୋମଳ ସ୍ଵରରେ
କହୁଥାଏ ମଧ୍ୟ କନ୍ୟା କାହାଣୀ । ସମୁଦ୍ର ଗର୍ଭର ନୀଳଜଳ
ଉପରେ ସନ୍ତରଣ କରୁଥାନ୍ତି । ମଧ୍ୟ କନ୍ୟାମାନେ
ପଛରେ ଟାଣି ଚାଲିଥାନ୍ତି ମୁକ୍ତା ଖଣିତ ମାଛଧର
ଜାଲ । ସମୁଦ୍ରତଟସ୍ଥ ଶଙ୍ଖ ମଲମଲ ପଥରର ପାହାଡ଼
ଉପରେ ବସି ରାଜକୁମାରୀ ଦେଖୁଥାନ୍ତି ଏ ସୁନ୍ଦର ଦୃଶ୍ୟ ... ।

ଏସବୁ ଶୁଣି ପିଙ୍କି ହାତରୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟରେ ଖସି
ପଡ଼ିଲା ସଫା କରୁଥିବା ବ୍ରସ । ଗଳ୍ପ କହିବାର ସ୍ଵରର
ଚମତ୍କାରତା ତାକୁ ଟାଣି ନେଇ ଯାଉଥିଲା ଗର୍ଭର ସମୁଦ୍ରର

ଗୁମ୍ଫା ମଧ୍ୟକୁ । ସେଇଠି ରେଣୁ ରେଣୁ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ବାଲି ରାଶି ପରି ବର୍ଷି ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲା । ନୀଳ ନୀଳ ଆଶ୍ୱରେ ଅର୍ଦ୍ଧ ଆଲୋକିତ ହୋଇ ଉଠୁଥିଲା ଗୁମ୍ଫା ଏବଂ ଖୁବ୍ ଦୂରରୁ ଭାସି ଆସୁଥିଲା ଗୀତର ଲହରୀ.....

“ଆରେ, ଆରେ, ସେ ଟୋକୀଟା କ’ଣ ଗଲୁ ଶୁଣୁଛୁ” — ଅତି ନିମ୍ନ ସ୍ୱରରେ ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲା ଡେପୋଡ଼ିଲ ।

“କାହିଁକି ? ସେ କଣ ଶୁଣିବା ଠିକ୍ ନୁହେଁ ?” ହାନ୍ସୀ ପଚାରିଲା । “ସେ ପରା ଚାକରାଣୀଟାଏ । ନାକ ଛାଟି କହିଲା ଡେପୋଡ଼ିଲ ।”

ଦୁଃଖ ଲାଗିଲା ହାନ୍ସୀକୁ । ଏ ଘଟଣା ପରେ ସେ ପିଙ୍କିକୁ ଡାକିଲା । ତାକୁ ଖାଇବାକୁ ଦେଲା । ପାଖରେ ବସାଇ ମଧ୍ୟ କନ୍ୟା ଓ ରାଜକୁମାରୀର ଅବଶିଷ୍ଟ କାହାଣୀ କହିଲା ।

“ମୋର ମନେ ହୁଏ ସତେ ଅବା ତୁମେ ଜଣେ ରାଜକୁମାରୀ” ପିଙ୍କି ଅତି ବିନୟ ସ୍ୱରରେ କହିଲା ।

ହାନ୍ସୀର କପାଳରେ ଚନ୍ଦ୍ରର ରେଖା ଫୁଟି ଉଠିଲା । ସେ କହିଲା — “ମୁଁ ମଧ୍ୟ ରାଜକୁମାରୀ କିପରି ହୋଇଥିବି ବୋଲି କଲଜନା କରେ । ସମ୍ଭବତଃ ମୁଁ ନିଜକୁ ରାଜକୁମାରୀ ବୋଲି ଭାବି ସେହିପରି ଚଳିବି ।”

ପିଙ୍କି ପେଟପୁରା ଖାଇବାକୁ ପାଏନା । ଏଣୁ ହାନ୍ସୀ ମାଂସ, ପିଠା ଆଣି ତା’ ଲୁଗାରେ ବାନ୍ଧିଦେବ । ସେ ତା’ର

ଅନ୍ଧାରୁଆ ଅଣ୍ଟା ଛୋଟ ଶୋଇବା କୋଠରୀ ଭିତରକୁ
ଯାଇ ସେ ସବୁକୁ ଉଦରସ୍ଥ କରେ ଖୁସିରେ । ଅଧିକ
ଖୁସି ହୁଏ—ହାନ୍ସୀର ଅଦର ପାଇଁ ।

ଦିନେ ହାନ୍ସୀ ବାପାଙ୍କଠାରୁ ଏକ ଉତ୍ତେଜନା
ଭରା ଚିଠିଟିଏ ପାଇଲା । ସେ ଜଣେ ବନ୍ଧୁ ସହ ହୀରା-
ଖଣି କଣ୍ଠଛନ୍ତି । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ତା' ମନ ଭ୍ରମଗଲା ନାଲି
ପରି ରାଜକୁ । ରହୁ ଜ୍ୟୋତିରେ ଆଲୋକିତ ମାଟିତଳ
ପାହାଚ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ତମକାର ଦୃଶ୍ୟ ରାଜ କଲ୍ପନା
କରି ସେ ସାଥୀମାନଙ୍କ ଆଗରେ ଗପିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ଡେପୋଡ଼ିଲ ଏହା ଶୁଣି କହିଲା,—“ଏସବୁ ମନ
ଗଢ଼ା କଥା ।” ଲୁନା କହିଲା,—“ରାଜକୁମାରୀ ଦେଖାଇ
ହେବା ପାଇଁ ଆଉ ଏକ ବାହାନା ।”

ଅତି ନମ୍ରତା ସହ ହାନ୍ସୀ କହିଲା,—“ଏ କଥା
ସତ ଯେ ମୁଁ ରାଜକୁମାରୀ ବୋଲି ଜ୍ଞାନ କରେ । କିନ୍ତୁ
ଆଜିଠାରୁ ରାଜକୁମାରୀ ପରି ବ୍ୟବହାର କରିବ ।”

ସମୟ ଗଢ଼ି ଚାଲିଲା । ସେ ଦିନ ଆସି ହାନ୍ସୀର
ଏକାଦଶ ଜନ୍ମଦିନ । ତା' ବାପା ଗୋଟିଏ ସୁନ୍ଦର
ଖେଳନା ଓ ପୋଷାକ ପଠାଇଥିଲେ ତା' ପାଇଁ । ସେ
ଭାବିଲା, ଏଇଟି ଶେଷ କଣ୍ଠେଇ । କାରଣ ଏବେ ସେ କୁନି
ପିଲା ହୋଇ ନାହିଁ ତ ! ଏ କଥା ଜଣାଇ ବାପାଙ୍କ
ପାଖକୁ ଚିଠି ମଧ୍ୟ ଲେଖି ଦେଲା । ହୀରାଖଣି ବିଷୟରେ
ଅଧିକ ଜାଣିବା ପାଇଁ ସେ ଆଗ୍ରହୀ ବୋଲି ବାପାଙ୍କୁ

ଜଣାଇଥିଲା । ହେଲେ ବାପାଙ୍କ ପାଖରୁ ପାଇଥିବା ଏଥରର ଚିଠିରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କଥା ସହ ଗୋଟିଏ ଧାଡ଼ି ଲେଖାଥିଲା,—“ବ୍ୟବସାୟ ମୋତେ ଖୁବ୍ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭାରେ ପଡ଼ାଇଛି ।”

ଜନ୍ମ ଦିନରେ ଝାନ୍ସୀ ଗୋଟିଏ ସାଇତି ରଖିବା ପରି ଜିନିଷ ପାଇଥିଲା । ତାହା ଉପହାର ଦେଇଥିଲା ପିଙ୍କି । ସେ ନିଜେ ତାହାର କର ଦେଇଥିଲା ଗୋଟିଏ ପିନ୍ କୁସନ । ତା’ ଉପରେ କଣ୍ଟା ଲଟକାଇ ଲେଖିଥିଲା “ଶୁଭ ଜନ୍ମଦିନ” । ଝାନ୍ସୀକୁ କହିଲା,—“ମୁଁ କାଣେ ଏଇ କ୍ଷୁଦ୍ର ଉପହାରକୁ ତୁମେ ମଞ୍ଜୁମଳି କୁସନ ଓ କଣ୍ଟା-ଗୁଡ଼ିକୁ ହୀରା କଣ୍ଟା ବୋଲି ଭାବି ପାରିବ ।”

ମିସ୍ ଏମିଲିଆ ଗୁଡ଼ି ନ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଝାନ୍ସୀ ଜନ୍ମଦିନ ଉପଲକ୍ଷେ ଶ୍ରେଣୀ ଆୟୋଜନକୁ ମନା କରି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ପିଙ୍କିକୁ ଝାନ୍ସୀ ପାଖରେ ଦେଖି ରାଗି ତା’ ଉପରେ ମେଣ୍ଟାଇ ଦେଲେ ।—“ହଇରେ ଏଠାରେ କାହିଁକି ଛିଡ଼ା ହୋଇଛୁ ? ଯା ଯାଃ, ସେ କୋଣରେ ଛିଡ଼ା ହେବୁ ଯା ।” ଅବଶ୍ୟ ଅଭ୍ୟସ୍ତ ପିଙ୍କି ଉପରେ ରାଗର କୌଣସି ପ୍ରଭାବ ପଡ଼ିଲା ନାହିଁ । ସେ କିଛି ଦୂର ଅପସର ଗଲା ମାତ୍ର ।

ଏମିଲିଆ ପୁଣି ଆରମ୍ଭ କଲେ—“ଝାନ୍ସୀ ନିକଟରେ ଖୁବ୍ ଧନୀ ହେବାକୁ ଯାଉଛି । ଆଉ ସେଇଥି ପାଇଁ ତା’ ବାପା ଉତ୍ତମ ଶିକ୍ଷା ଲାଗି ମୋ ହେପାକତରେ ଛାଡ଼ିଛନ୍ତି । ସେ ତୁମ ସଭିଁଙ୍କୁ ଆଗ୍ରହ ସହକାରେ ଡାକିଛନ୍ତି । ତା’କୁ

ଧନ୍ୟବାଦ ଦିଅ । ମୁଁ ଯାଉଛି, ତୁମ୍ଭେମାନେ ମଜାକର ।”
—ଏହା କହି ସେ ସେଠାରୁ ଚାଲିଗଲେ ।

ସ୍ୱାମୀମାନେ ସ୍ୱାନ୍ତରୀର ଉପହାର ଚାରିପଟେ ଭିଡ଼ି-
ଗଲେ । ଶେଷ କଣ୍ଢେଇଟି ସେମାନଙ୍କୁ ଖୁବ୍ ଭଲ ଲାଗିଲା ।
ଜଣେ ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ କହିଲା—“ଏଇ କଣ୍ଢେଇଟି ଉତ୍ତରେ ଆମ
କିଛି ପରି ହେବ ।”

ସ୍ୱାମୀ କହିଲା—“ତମେ ସବୁବେଳେ କଳ୍ପନା
କରିପାର । ଏହା ସମ୍ଭବ, ତୁମେ ଯେତେବେଳେ ଯାହା ଚାହୁଁଛ
ପାଉଛ ବୋଲି । କିନ୍ତୁ ନିଜକୁ ଜଣେ ଦରିଦ୍ର ବାଳିକା ମନେ
କରି ଅଛାରୁଆ, ଅସନା ସିନ୍ଧୁ ଘରେ ରହି ପାରିବକି ?”

ଏଥେନା କିଛି ସମୟ ଚିନ୍ତାକଲା । ତା’ପରେ କହିଲା—
“ସମ୍ଭବତଃ ପାରିବ; ସବୁବେଳେ ନିଜକୁ ଛଳନାରେ ବୁଡ଼ାଇ
ରଖିବାକୁ ହେବ । ଅବଶ୍ୟ ଖୁବ୍ କଷ୍ଟ ହେବ ।”

ଏହି ସମୟରେ ମିସ୍ ଏମିଲିଆର ସେହି ମୋଟୀ
ଭଉଣୀ ସେଠାକୁ ଆସି କହିଲା—“ତମେ ସବୁ ଯାଅ କଲିଖିଆ
ଖାଇବ । ଏଠାରେ ସ୍ୱାମୀ ବାପାଙ୍କ ଓକିଲ ସହ ଅପାର
କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେବ ।”

ପିଲାମାନେ ସେଠାରୁ ଚାଲିଗଲେ ଏବଂ ମିସ୍ ଏମିଲିଆ
କଳାକୋଟ ପିନ୍ଧିଥିବା ଓକିଲ ବାବୁ ସହ ଘର ଭିତରକୁ ପଶି
ଆସିଲେ ।

ତାଙ୍କ ଆଖି ପଡ଼ିଲା ସେହି ଶେଷ କଣ୍ଢେଇ ଉପରେ ।
ଦେହରେ ତାର ବହୁ ମଲ୍ୟ ପୋଷାକ । ସେ ମନ୍ତ୍ରବ୍ୟ

ଦେଲେ—“କେମିତି ଅର୍ଥ ବ୍ୟୟ କରାଯାଏ, ସେ ବିଷୟରେ ସେ ଖୁବ୍ ଅଭିଜ୍ଞ ।”

ମୁରୁକି ହସି ଏମିଲିଆ କହିଲେ—“ନିଶ୍ଚୟ ! ଆପଣ ତାଙ୍କର ହୀରାଖଣି କଥା ମନେ ପକାନ୍ତୁ ନା— ।”

“ନା—ତାଙ୍କର ହୀରାଖଣି ନାହିଁ । କେବେ ମଧ୍ୟ ନଥିଲା । ତାଙ୍କର ଜଣେ ବନ୍ଧୁ ତାଙ୍କୁ ଚିତାକାଟି ପଲାଇ ଯାଇଛନ୍ତି । ଆଉ ସ୍ୱର୍ଗତ ରଠୋର—” ।

—“ସ୍ୱର୍ଗତ ରଠୋର ! ଆପଣ କ’ଣ କହିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ?”

—ମିସ୍ ଏମିଲିଆ ପଚାରିଲେ ।

—“ସେ ଆଉ ନାହାନ୍ତି । ବ୍ୟବସାୟ ଦୁର୍ଘଟିନ୍ଦ୍ରରେ ରୋଗରେ ପଡ଼ିଲେ ଯେ ଆଉ ଉଠି ନାହାନ୍ତି । ବିଅଟି ପାଇଁ ପଇସା ଗୋଟିଏ ମଧ୍ୟ ରଖି ଯାଇନାହାନ୍ତି ।”

“ତା’ ହେଲେ ଆପଣ କ’ଣ ମୋତେ ସୂଚାଇଦେବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ଯେ ବାନ୍ଧବୀ ଏବେ ଭିକାରୁଣୀ । ଆଉ ସେହି ଭିକାରୁଣୀ ବୋଝ ମୋ ମୁଣ୍ଡରେ ଥୁଆ ହୋଇଛି ।” —ଅତି କଦର୍ଯ୍ୟ ଭଙ୍ଗୀରେ କହିଲେ ଏମିଲିଆ ।

“ତା’ର ପଇସା ନାହିଁ କି କେହି ସମ୍ପର୍କୀୟ ମଧ୍ୟ ନାହାନ୍ତି ।” —ଓକିଲ ଘୃଣାରେ କହିଲେ ।

“କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଗଲ୍‌ଥର ଟଙ୍କା ପାଇବା ପାଖରୁ ଏଯାଏଁ ସବୁ ଖର୍ଚ୍ଚ ତୁଲାଇ ଆସିଛି । ମୁଁ ତାକୁ ଏବେ ରାସ୍ତାକୁ ଡ଼କି ଦେବି ।” —ଉତ୍ତ୍ୟକ୍ତ ହୋଇ କହୁଥା’ନ୍ତି ମିସ୍ ଏମିଲିଆ ।

“ମୁଁ ଅବଶ୍ୟ ସେକଥା କହିବି ନାହିଁ । ଅନୁଷ୍ଠାନର ବଦ୍ଧନାମ ହେବ । ଝିଅଟି ଖୁବ୍ ଗୁରୁମତୀ । ତାକୁ ଏଠାରେ ରଖି କିଛି କାମରେ ବରଂ ଲଗାଇପାର” — ଏହା କହି ଓକଲ ବାହାରିଗଲେ ।

(ଝାନ୍ସୀ ଓ ତାର ସାଙ୍ଗମାନେ)

ଆଉ ତରମ ହୋଧରେ ଏମିଲିଆ ତାଙ୍କ ଭଉଣୀଙ୍କୁ ଡାକ ପକାଇଲେ ।

“କ୍ୟାପ୍ଟେନ ରାଠୋର ମରଯାଇଛନ୍ତି ଏବଂ ମରିଛନ୍ତି କପର୍ଦ୍ଦକ ଶୂନ୍ୟ ହୋଇ । ହତଭାଗିନୀ ମୋ ମୁଣ୍ଡରେ ବୋହ । ଯା, ତୁରନ୍ତ ବନ୍ଦ କରିଦେ ଉତ୍ସବ ପ୍ରହସନ । ଝାନ୍ସୀକୁ କହ କଳାପୋଷାକ ଗୋଟିଏ ପିନ୍ଧୁ । ଆଉ ଝଲ-ମଲିଆ ପୋଷାକ ପନ୍ଧିବାକୁ ହେବନାହିଁ ।

ମୋଟୀ ଭଉଣୀଟିର ହୃଦୟ ମିଶ୍ ଏମିଲିଆ ପରି ନୁହେଁ । ସେ ପଚାରିଲା — “ଏବେ କହିବି ?”

“ହଁ, ହଁ, ଏବେ । ଏଇ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ।”

ଭଉଣୀକୁ ପ୍ରତିବାଦ କରିବା ଶକ୍ତି ତା'ର କାହିଁ ?
ଅଗତ୍ୟା ଅଖି ପୋଛୁ ପୋଛୁ ସେ ବାହାରଗଲା ।

ବାପାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ସମ୍ଭାବ ପାଇ ଝାନ୍ସୀ ପାଟିରୁ ଡି କ
ରୁଁ ଶଇତିଏ ମଧ୍ୟ ବାହାରଲା ନାହିଁ । ସେ ନିଜ କୋଠରୀ
ଭିତରକୁ ଯାଇ କବାଟ ବନ୍ଦ କରିଦେଲା । ତା'ପରେ କେବଳ
ଅସ୍ଥିର ପଦଗୁରଣା କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କହିବାକୁ ଲାଗିଲା
—“ମୋ ବାପା ଆଉ ନାହାନ୍ତି, ମୋ ବାପା ଆଉ ନାହାନ୍ତି ।”
ଧାଇଁ ଗଲା କଣ୍ଠେଇ ‘ସଖୀ’ ପାଖକୁ ।—ଶୁଣରେ ସଖୀ, ମୋ
ବାପା ମରିଯାଇଛନ୍ତି ।

କିଛି ସମୟ ପରେ ଝାନ୍ସୀ ପୁରୁଣା କଳାପ୍ରକଟିଏ
ପିନ୍ଧି, ମୁଣ୍ଡରେ କଳାଫିତା ବାନ୍ଧି, ସଖୀକୁ ଛାତିରେ
ଭିଡ଼ିରଖି ମିସ୍ ଏମିଲିଆଙ୍କ ପାଖକୁ ଗଲା ।

ତାକୁ ଦେଖି ଏମିଲିଆ ନାକ ଛାଟି କହିଲେ—“ଏଥର
କଣ୍ଠେଇ ଖେଳ ଛାଡ଼ । ବର୍ତ୍ତମାନ ତୁ ଗୋଟିଏ ଭିଖାରି ସ୍ତ୍ରୀ
ସହ ସମାନ । ପେଟ ପୋଷିବା ପାଇଁ କିଛି କାମକର ।”

“ମୁଁ କ’ଣ କିଛି କରିପାରିବି ?” କହିଲା ଝାନ୍ସୀ
—“ଅବଶ୍ୟ ସଦି କିଛି କାମରେ ଲାଗି ଯାଆନ୍ତି, ତା’ହେଲେ
ଏ ଦୁଃଖ ଅନେକ ପରିମାଣରେ ସହ ହୁଅନ୍ତୁ ।”

“ହଁ ପାରିବୁ । ସାନ ପିଲାମାନଙ୍କ ଖବର ଅନ୍ତର
ବୁଝିବୁ ; ପାଇପରମାସ ପାଳନ କରିବୁ ଏବଂ ରେଷେଇରେ
ସାହାଯ୍ୟ କରିବୁ । ଯା-ଏବେଠାରୁ କାମରେ ଲାଗିଯା ।”

ଝାନ୍ସୀ ତା' ନିଜ କୋଠରୀକୁ ଫେରିଗଲା । କିନ୍ତୁ ବାଧାଦେଲା ମିଶ୍ର ଏମିଲିଆଙ୍କ ଭଉଣୀ—“ଆଉ ଏ କୋଠରୀ ତୋର ନୁହେଁ । ଯା, ପିଙ୍କି ପାଖରେ ସିଡ଼ିତଳଘରେ ରହିବୁ ।”

ଅତି ଧୀର ପଦକ୍ଷେପରେ ସିଡ଼ିତଳ କୋଠରୀ ପାଖକୁ ଗଲା ଝାନ୍ସୀ । ଦରଜା ଖୋଲିଲା । ଅସନା, ଅନ୍ଧାର ଘର । ଅଣ୍ଟା ବସା ବାନ୍ଧିଛି । ଝାନ୍ସୀ ପାଇଁ ତାହା ସତେ ଅବା ଏକ ଭିନ୍ନ ଜଗତ ।

ହାତଭଙ୍ଗା ପୁରୁଣା କାଠ ଚୌକଟି ଉପରେ ବସି ପଡ଼ିଲା ଝାନ୍ସୀ । କୋଳରେ ଧରିଥିବା ‘ସଖୀ’ ମୁଣ୍ଡରେ ମୁହଁ ଗୁଞ୍ଜି ବସିରହିଲା । ପାଟିରୁ ଗୋଟିଏ ବି ଶବ୍ଦ ବାହାରିଲା ନାହିଁ ।

କିଛି ସମୟ ପରେ ଦରଜାରେ ମୃଦୁ ଆଘାତ ଶବ୍ଦ ଶୁଣି ଅନାଇଲା ଝାନ୍ସୀ । ସ୍ତବ୍ଧ, କାତର ପିଙ୍କି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟରେ ତା' ଆଡ଼େ ଅନାଇଛି ।

“ଆରେ ପିଙ୍କି” ! କହିଲା ଝାନ୍ସୀ—“ମୁଁ କହୁଥିଲି ନା, ଅମେ ସମସ୍ତେ ସମାନ । ଦେଖ, ଆଜି ସେ କଥା ସତରେ ପରିଣତ ହୋଇଛି । ମୁଁ ଆଉ ରାଜକୁମାରୀ ନୁହେଁ ।”

ପିଙ୍କି ଧାଇଁ ଗଲା ତା' ପାଖକୁ । ହାତଧରି କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି କହିଲା—“ନା, ନା, ଏହା ହୋଇ ପାରେନା । ଯେଉଁ ପରିସ୍ଥିତି ଆସୁନା କାହିଁକି ତୁମେ ସେହି ରାଜକୁମାରୀ । ତୁମକୁ କେହି ସାନ କରିପାରିବ ନାହିଁ ।

ସାନ୍ଧ୍ୟା ଭୁଲି ପାରେନା
 ଚାକରାଣୀ ସିଏ ଭାବରେ ତା’
 ପ୍ରଥମ ରାତ୍ରିର କଥା । ଅନ୍ଧାର
 ଘର । ସାଇଁ ସାଇଁ ପଶୁଛି
 କୋହଲ ପବନ । ମୂଷାଗୁଡ଼ିକ
 ଧଉ ଧଉ କରି ଡିଆଁ
 ମାରୁଛନ୍ତି ।

ପୁଣି ପରଦିନ ଆରମ୍ଭ
 ହୁଏ ତାର କାର୍ଯ୍ୟ । ଛୋଟ
 ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଇଂରାଜୀ ଅକ୍ଷର (ମନ ଦୁଃଖରେ ସାନ୍ଧ୍ୟା ବସିଛି)
 ଶିଖାଇବା ଛଡ଼ା ନିଜେ ପଢ଼ିବା ବା ସାଙ୍ଗମାନଙ୍କ ସହ
 ମିଶିବାର ଆଉ ସୁଯୋଗ ନାହିଁ । ସେଇ ରେଷେଇ ଘରେ
 ଖାଇବାକୁ ପଡ଼ିଲା ଏବଂ ସମସ୍ତଙ୍କ ଆଦେଶ ପାଳିବାକୁ ହେଲା ।
 ଘର ଓଲାଇବା, ବାସନ ମାଜିବା, ଯୋତାରେ ଚଙ୍ଗଦେବା...
 ସବୁ କରିବାକୁ ହେଲା ।

କୁନି-ରାଜକୁମାରୀରୁ ଚାକରାଣୀ ସିଏ !

ସେ ଦିନ ରାତି କଟିନ ପରିଶ୍ରମ କରୁଥାଏ । ଯେପରିକି
 ସେ କାହାର ଦୟାରେ ନୁହେଁ ! ନିଜ ରୋଜଗାରରେ ପେଟ
 ପୋଷୁଛି । ବର୍ଷା, କାକର ନମାନ ସେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଆଦେଶ
 ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟକରେ । ଭୋକରେ ପେଟ ଜଳିଯାଏ ।
 ହେଲେ, କେହିଥରେ ଆହା କରେନାହିଁ । ଏବେ ତା’ର
 ଏକମାତ୍ର ସାଙ୍ଗ ଟିଙ୍କି ।

ସାନ୍ସୀର ମନ ଏପରି ବଦଳି ଗଲା ଯେ, ସେ ସଖୀକୁ ଦିନେ ଫିଙ୍ଗି ଦେଇ କହିଲା,—“ତୁ କଣ୍ଢେଇଟିଏ; କିଛି ବୁଝିବା ଭଳି ତୋର ଶକ୍ତି କାହିଁ ଯେ!”

ସାନ୍ସୀର ଏପରି ଦୁଃଖ ସମୟରେ ଏଥେନା ଘରକୁ ଯାଇଥିଲା । ସେ ଫେରିଆସି ଏହି ପରିବର୍ତ୍ତନ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲା । ସାନ୍ସୀ ତା’ ପାଖ ଦେଇ ଚାଲିଗଲା ଅଥଚ କଥା କହିଲା ନାହିଁ । ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲା ସେ ।

ଦିନେ ରାତିରେ ସେ ସାନ୍ସୀ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ଉଠି ବସିଲା ସାନ୍ସୀ । ଏଥେନା କହିଲା —“ସାନ୍ସୀ ମୁଁ ଘରକୁ ଚାଲି ଯାଇଥିଲି । ଭାବିଲି, ମୋତେ ତୁମେ ଭୁଲି ଯାଇଛ । ଆଜ୍ଞା, ତୁମେ ଏପରି ଏକ ଅସନା କୋଠରୀ ଭିତରେ ରହୁଛ କିପରି ?”

“ଇଏ ଏକ ନୂଆ ସ୍ଥାନ । ଏକଥା କଲ୍ଚନା କରି ପାରିଲେ ହେଲା ।” ଏହା କହିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଦୁଃସମ୍ବାଦ ପାଇବା ଦିନଠାରୁ ବନ୍ଦ ଥିବା ତା’ କଲ୍ଚନାର ଦ୍ଵାର ଖୋଲିଗଲା । ସେ ପୁଣି କହିଲା—“ଧରାଯାଉ ମୁଁ ବାଷ୍ପାଇଲି ଦୁର୍ଗର ଜଣେ ବନ୍ଦୀ । କେତେ କାହିଁ ଦିନରୁ ବନ୍ଦୀ ଅଛି । ସମସ୍ତେ ଭୁଲି ଗଲେଣି ମୋ କଥା । ମିଶ୍ର ଏମିଲିଆ ଜେଲ ରକ୍ଷକ । ଆଉ ପିଙ୍ଗି ? ମୋ ପରି ଆଉ ଜଣେ ବନ୍ଦୀ । ଏଠାରେ ମୂଷା, ବିଲେଇ ମୋର ବନ୍ଦୁ ।”

ସେ ଏଥେନା ଆଡ଼କୁ ବୁଲି ପଡ଼ିଲା । ତା ଆଖିରେ ଝଟକୁ ଥିଲା ବୟସ୍କା ସାନ୍ସୀର ଜ୍ୟୋତି । ସେ କହିଲା—

“ମୁଁ ପୂର୍ବପର କଲ୍ପନା କରି ପାରିଲେ ସମ୍ଭବତଃ ଭଲରେ ରହିପାରିବ ।”

ତା’ପରେ ଦୁହେଁ ଛାଡ଼ି ଉପରକୁ ଗଲେ । ସାନ୍ଧ୍ୟା ଏଥେନାକୁ ଗୁଲି ଗୁଲି ଚାରିପାଖର ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖାଇଲା । ପାଖ କୋଠାରେ କେହି ନ ଥିବାର ଦେଖି ସାନ୍ଧ୍ୟା କହିଲା,—“ମୋ ମନ କହୁଛି ସେ କୋଠାରେ ନିକଟରେ କିଏ ରହିବ ।”

ଏଥେନା ଭାବୁଥାଏ ସାନ୍ଧ୍ୟାର ଅଭ୍ୟୁତ୍ଥ କଲ୍ପନା ଶକ୍ତି ସଂପର୍କରେ ।

ଛକରେ ଥିବା କୋଠା ଘରଟିରେ ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ପରିବାର । ମା’ ପାଖରୁ ସତେ ଅବା ବର ପଡ଼ୁଥାଏ ମମତାର ଧାର । ବାପାଙ୍କୁ ସ୍ନେହର ପାହୁଡ଼ କୁହାଯାଇ ପାରେ । ଆଉ ପିଲାମାନେ ? ସତରେ ଖୁବ୍ ଭଲ ପିଲା ସେମାନେ ।

ଦିନକରି ଘଟଣା । ଅସନା ଛୁଣ୍ଡା ଫକ୍ ଓ ମଇଳା ଟୋପି ସହ ଷ୍ଟାଉଟ୍ ଅବସ୍ଥାରେ ଛୁଡ଼ା ହୋଇଥାଏ ସାନ୍ଧ୍ୟା । ତାକୁ ଦେଖି ସେହି ପରିବାରର ଜଣେ ପିଲା କହିଲା,—“ତୁମେ ଭୋକିଲା ଦେଖାଯାଉଛ । ନିଅ ଏଇ କେତୋଟି ପଇସା ଅଛି ମୋ ପାଖରେ । ଏଥିରେ କିଛି କିଣି ଖାଇଦିଅ ।”

ସାନ୍ଧ୍ୟା ଖୁବ୍ ଆଦାତ ପାଇଲା । ଅନୁଭବ କଲା, ସେ ଏବେ ଗରିବ ବିଅଟିଏ ହୋଇ ଯାଇଛି । ଠିକ୍ ଯେମିତି

ଭିକାରୀ ବୈଧମାନଙ୍କୁ ସେ ଦେଖୁଥାଏ ତା' ଭଲ ଦିନ-ମାନଙ୍କରେ ।

ମା' ଏହା ଶୁଣି ପୁଅକୁ ଆକଟି କହିଲେ,—“କାହିଁକି ସେ ବୈଧକୁ ପଛସା ଦେଲୁ ? ମୁଁ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ଯେ ସେ ଭିକାରୀ ନୁହେଁ । କ'ଣ ରାଗି କରି କିଛି କହିଲୁକି ?”

“ନାଁ, ସେ କହିଲା—ଏହା ମୋ ପାଇଁ ଅନେକ କିଛି ।” ମା' ଟିକିଏ ଭାବିଲେ ଯେପରି ! ତା'ପରେ କହିଲେ—“ଜଣେ ଭିକାରୀ ପାଖରୁ ଏପରି କଥା ଆଶା କରାଯାଏନା ।”

ଏହାପରେ ସେହି ବଡ଼ ପରିବାରର ସଭିଏଁ ବାନ୍ସୀ ପ୍ରତି ଆକର୍ଷିତ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ । ସେମାନେ ତା'ର ଗତିବିଧି ପ୍ରତି ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖିଲେ । ନିଜ ଭିତରେ କେତେ କ'ଣ କୁହା-କୁହି ହୁଅନ୍ତି ତା ବିଷୟରେ ।

ଆଉ ଦିନକର ଘଟଣା । ବାନ୍ସୀ ଗୋଟିଏ ପାଉଁରୁଟି ଦୋକାନ ଆଗରେ ୨୦ ପଇସିଟିଏ ପାଇଲା । ସେ ଦୋକାନକୁ ଯାଇ କାହାର ପଛସା ହଜିଛି କି ନାହିଁ ସନ୍ଦାନ କଲା । ତା'ର ସତପଣିଆରେ ମୁରୁଧ ହୋଇ ଦୋକାନୀ ତାକୁ ପାଞ୍ଚଟି ପାଉଁରୁଟି ଦେଲା । ସେ ବାହାରକୁ ବାହାରି ଆସି ଦେଖିଲା ଭିକାରୁଣୀ ବୈଧଟିଏ ବାହାରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇଛି । ତା' ହାତକୁ ବଢ଼ାଇଦେଲା ଚାରିଟି ପାଉଁରୁଟି । “ମୁଁ ରାଜକୁମାରୀ ହୋଇଥିଲେ ତ ଏହା କରାଥାନ୍ତି” —ଭାବିଲା ବାନ୍ସୀ ।

ଦିନ କେତୋଟି ବିତିଗଲା । ଦିନେ ଖାଲିଥିବା ପାଖ ଘରକୁ ଜିନିଷପତ୍ର ଧରି ଗୋଟିଏ ଗାଡ଼ି ଆସିଲା । ବାନ୍ସୀ

ଲକ୍ଷ୍ୟକଲ ସେସବୁ ଜିନିଷରେ ଭାରତୀୟ କାରୁକାର୍ଯ୍ୟ ଖୋଦତ । ତା' ଛଡ଼ା ଗୋଟିଏ ବୁଦ୍ଧମୂର୍ତ୍ତି ମଧ୍ୟ ତହିଁରେ ଅଛି । ସେ ଭାବଲ—“ନିଶ୍ଚୟ କିଏ ଭାରତବାସିନ୍ଦା ପାଖ ଘରେ ରହୁଛନ୍ତି ।”

ଜିନିଷପତ୍ର ବୋହୁଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କ ଭଦ୍ରାବିଧାନ କରୁଥାନ୍ତି ଛକ ପାଖ ପରିବାରରେ ମାଲିକ । ଏହା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରୁଥିବା ସମୟରେ ପିଙ୍କି ଶ୍ରେଷ୍ଠେଇ ଘରୁ ଧାଇଁ ଆସି ସାନସୀକୁ କହିଲା—“ଶୁଣିଲଣି, ପାଖଘରେ ଜଣେ ଭାରତୀୟ ରହୁବେ । ସେ ଖୁବ୍ ଧନୀ । କେଜାଣି କ'ଣ ବେମାରୀ

(ଭଦ୍ରଲୋକ—ନର୍ସ ଓ ଗୁରୁର ସହ)

ହୋଇଛି, ତାହାର ଦେଖାଇବେ । ଆଉ ଆମ ଏଇ ଛକ ପାଖ ଘରର ଭଦ୍ରଲୋକ ଜଣକ ତାଙ୍କ ଓକୀଲ ।

ପରଦିନ ଜଣେ ଭରତୀୟ ଭଦ୍ରଲୋକ ସାଙ୍ଗରେ
ଜଣେ ନର୍ସ ଏବଂ ଦୁଇଜଣ ଚାକର ଓ ଜିନିଷପତ୍ର ଧରି ସେ
ଘରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ ।

ଅଳ୍ପ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ କାନକୁ କାନ କଥା ବାଜିଗଲା
ଯେ, ଭଦ୍ରଲୋକ ଜଣକ ଖଣି କିଣି ବିପୁଳ ଅର୍ଥ କ୍ଷତି
ସହଥିଲେ । ସେଥିପାଇଁ ମାନସିକ ଆଘାତ ପାଇ
ରୋଗଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ । ମାତ୍ର ଏବେ ସେସବୁ ଫେରି
ପାଇଛନ୍ତି ଓ ଲଣ୍ଡନରେ ଚିକିତ୍ସା ହେବା ପାଇଁ ଆସଛନ୍ତି ।

“ମୋ ବାପାଙ୍କର ଠିକ୍ ଏହି ଅବସ୍ଥା” —ଭାବିଲ
ବିନ୍ସା ।

ଦିନେ ସେ ଛାତ୍ର ଉପରେ ଛୁଡ଼ାହୋଇ ସୂର୍ଯ୍ୟାସ୍ତର
ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖୁଥାଏ । ପାଖଘରୁ ଗୋଟିଏ ଶବ୍ଦ ଶୁଣିଲା ।
ସେଆଡ଼କୁ ଅନାଇ ଦେଖିଲା—ମାଙ୍କଡ଼ଟିଏ ବସିଛି । ବରକା
ପାଙ୍କରୁ ତା’ କଳା ମୁହଁ ମଧ୍ୟରେ ମିଞ୍ଚି ମିଞ୍ଚି କରୁଛି ଯୋଡ଼ିଏ
ଆଖି । ପଛରେ ତାକୁ ଧରି ଛୁଡ଼ା ହୋଇଛି ଭରତୀୟ ଭଦ୍ର-
ଲୋକଙ୍କର ଚାକର ।

ବିନ୍ସା ଟିକିଏ ହସିଦେଲା । ମାଙ୍କଡ଼ଟି ମଧ୍ୟ ଖତେଇ
ହେଲା । ଚାକର ମାଙ୍କଡ଼କୁ ବିନ୍ସା ପାଖକୁ ଯିବାପାଇଁ
ଛାଡ଼ିଦେଲା । ସେ ଛାତ୍ର ଉପରୁ ଡେଇଁ ଡେଇଁ ଆସି ବିନ୍ସା
କାନ୍ଦୁପରେ ବସିଗଲା । ବିନ୍ସା ହାତୀରେ ପଶୁରିଲା—
“ତୁମେ ତାକୁ ଏଠାରୁ ନେବ କିପରି ?”

ଚାକର ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଗଲା, ଏତେ ଦୂରର ବିଅଟି
ନିଜ ମାତୃଭାଷା କହୁଥିବାର ଶୁଣି । ସେ ଅତି ବିନମ୍ର ହୋଇ

କହିଲା—“ଟିକି ସାଆନ୍ତାଣୀ, ମୁଁ ଯାଇ ତୁମ ପାଖରୁ ଘେନି ଆସିବି, ବ୍ୟସ୍ତ ହୁଅନାହିଁ ।”

ତୀର୍ଥଦିନ ପରେ ଝାନ୍ସୀ ଏପରି ଏକ ସମ୍ବୋଧନ ଶୁଣିଲା । ତା’ ବାପାଙ୍କ ଚାକରମାନେ ତାକୁ ଏପରି ତାକୁ ଥିଲେ ।

ଚାକର ଜଣକ ତା’ ପାଖରୁ ମାଙ୍କଡ଼ ନେଇ ଯିବାକୁ ଆସି ମାନ୍ୟ କଲା । କଥା ହେବାରେ ତା’ ମାଲିକ ଅସୁସ୍ଥ ହେବାର କାରଣ ଏବଂ ମାଙ୍କଡ଼ହିଁ ତାଙ୍କ ମନ ଭୁଲାଇବା ପାଇଁ କେତେ ଖେଳ ଦେଖାଏ, ଇତ୍ୟାଦି କହିଗଲା ।

(ଝାନ୍ସୀର କୋଳରେ ମାଙ୍କଡ଼)

ସେ ଚାଲିଗଲା ପରେ ଝାନ୍ସୀ ପୂର୍ବଠାରୁ ଯଥେଷ୍ଟ ଆନନ୍ଦ ଅନୁଭବ କଲା । ସେ ଭାବିଲା—“ମୁଁ ସମ୍ଭବତଃ

ଏବେ ବି ରାଜକୁମାରୀ ପରି ଜଣା ପଡୁଛି—ବନ୍ଦୀଶାଳା ଭିତରେ ‘ମେରୀ ଏଣ୍ଟୋନୀ ।’

ଭାରତୀୟ ବାବୁ ତାଙ୍କ ଓକିଲଙ୍କ ସହ କଥା ହେଉଥିଲେ । ଚୁକର ଜଣକ ସାନ୍ଧ୍ୟା ପାଖରୁ ଫେରିଯାଇ ତାଙ୍କୁ କହିଲା—“ବାବୁ, ଏପାଖ ଘର ଚୁକରଣୀ ସିଅଟି ସଂଭ୍ରାନ୍ତ ଘର ପିଲପରି ଜଣା ପଡୁଛି । କେଜାଣି କେମିତି ଚୁକରଣୀ କାମରେ ରହି ପେଟ ପୋଷୁଛି ।”

ସେ କହିଲେ—“ଖୁବ୍ ଦୁଃଖରେ ଥିବ ନିଶ୍ଚୟ । ଆମେ ମଜାରେ ଅଛୁଁ, ଅଥଚ ଟିକି ପିଲଟି କେତେ କଷ୍ଟ ସହୁଥିବ ।” ଟିକିଏ କଣ ଭାବି କହିଲେ—“କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍ ରଠୋରଙ୍କ ସିଅ ଅବସ୍ଥା କ’ଣ ହୋଇଥିବ କେଜାଣି ? କେତେ ଦୁଃଖରେ ଥିବ ବିଚାରୀ । ଅଥଚ ତା’ ବାଗାର ପ୍ରାପ୍ୟ ଅନେକ ସମ୍ପଦ ମୋ ପାଖରେ ଜମା ରହିଛି ।”

“ତା’ର ହତଭାଗ୍ୟ ବାପା ଯଦି ଜାଣିପାରି ଆନ୍ଦ୍ରୋ ଯେ, ଅବଶେଷରେ ହୀରାଖଣିର ସନ୍ଧାନ ମିଳିଲା !”
—ଦୀର୍ଘଶ୍ୱାସ ଛାଡ଼ି କହିଲେ ଓକିଲବାବୁ ।

ଉଦ୍ରେଲକ ଜଣକ କହିଲେ—“ସମ୍ଭବତଃ ସିଅଟି ଏଇ ଲଣ୍ଡନ ବା ପ୍ୟାରିସରେ ଅଛି । ମୁଁ ତା’ର ସନ୍ଧାନ ନେବି ।”

ଏମାନେ କୁଆଡ଼ୁ ଜାଣିବେ ଯେ, ଦୀର୍ଘଦିନ ଧରି ଯାହାର ସନ୍ଧାନ ନେଉଛନ୍ତି, ସେ ଏଇ ପାଖ ଘର ସିଡିଡଲ ଅନ୍ଧାର କୋଠାଠାରେ ଦିନ କାଟୁଛି ।

ପରଦକ ରାତିରେ ସାନ୍ଧ୍ୟା ଏବଂ ପିଞ୍ଜି ସେହି ଅନ୍ଧାର
କୋଠରୀରେ ବସିଥାନ୍ତି । ଶ୍ରେକରେ କଲୁଥାଏ ପେଟ,
ରାତିରେ ଆଉ ଖାଇବାକୁ ମିଳିବ ନାହିଁ ।

ଏକଥା ଏଥେନା କେମିତି ଜାଣିଲୁ କେଜାଣି ଘରୁ
ଆସିଥିବା କେକ୍, ମିଠାଇ ଇତ୍ୟାଦି ଧରି ସେମାନଙ୍କ
ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚିଲୁ ।

ସାନ୍ଧ୍ୟା ପୁରୁଣା ଚନ୍ଦର ଖଣ୍ଡିକ ପାରିଦେଲୁ ଭଙ୍ଗା
ଚୌକି ଉପରେ । ଭଙ୍ଗା ଲେଟାରେ ଖଣ୍ଡିଏ କାଗଜରୁ
ନିଆଁ ଲଗାଇ ପୁରାଇ ଦେଲୁ । ସତେ ଅବା ନିଆଁ କୁଣ୍ଡ ।
ତା' ଆଖିରେ ରାଜକୁମାରୀର ଦୀପ୍ତି । ସେ ଭୁଲିଗଲୁ

(ସିଂହଚଳ ଘରେ ସାନ୍ଧ୍ୟା ବସିଛି)

ବାହାରେ କେମିତି ଥଣ୍ଡା ପଡ଼ୁଛି । ଏକ ବିଶେଷ
ଉଷ୍ମତାରେ ତା ମନ ଭରିଗଲା । ସେ କହିଲା,—“ଏହା ଏକ
ଯାଦୁ ଭେଜି ।”

ଏହି ସମୟରେ ଭାରି ପାଦ ଶବ୍ଦ ଶୁଣାଗଲା । ପାହାଚରେ ଏଥେନା ଝାନ୍ସୀ ପାଖକୁ ଆସିଥିବା କଥା ଡେଫୋଡ଼ିଲ ପାଖରୁ ଶୁଣି ମିସ୍ ଏମିଲିଆ ଧାଇଁ ଆସିଛନ୍ତି । ବଦର ସହ ସମସ୍ତ ଖାଦ୍ୟକୁ ଉଠାଇ ନେଲେ ସେ । ପିଙ୍କିକୁ ତା' ଜାଗାକୁ ପଠାଇ ଦେଲେ । ଝାନ୍ସୀ ତାଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଅନାଇଲା ।

“କ’ଣ ଏମିତି ଅନାଇଛୁ ?” ଅତି ରୁଷ ଭାବରେ ପଚାରିଲେ ଏମିଲିଆ ।

“ମୁଁ ଭୁଲୁଛି, ଆଜି ରାତିର ଘଟଣା ଯଦି ମୋ ବାପା ଜାଣନ୍ତେ, ତା’ ହେଲେ କ’ଣ ହୋଇଥାନ୍ତା ?”—ଝାନ୍ସୀ କହିଲା ।

“ହଁ, ଯେତେ ସବୁ ବାଜେ କଥା । ବଦ୍‌ମାସ୍ କେଉଁଠିକାର ।” ଝାନ୍ସୀକୁ ଗାଳି ଦେଉ ଦେଉ ଏଥେନାକୁ ଟାଣି ନେଇ ଚାଲିଗଲେ ମିସ୍ ଏମିଲିଆ ।

ଆଉ ଝାନ୍ସୀ ?

ନିଜ ଛିଣ୍ଡା ସପ ଉପରେ ଶୋଇପଡ଼ି ଆଜିର ଦୁଃଖଦ ଘଟଣାକୁ ସହିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲା । “ସତରେ ଯଦି ଆଜି ଭୋଜି ସଭାଟିଏ ହୋଇଥାନ୍ତା । ପାଖରେ ଜଲୁ ଆ’ନ୍ତା ନିଆଁ କୁଣ୍ଡ !”…… ଏହି କଳ୍ପନାର ଖିଅ ଭିତରେ ହଜିଗଲା ଝାନ୍ସୀ ।

ଝାନ୍ସୀ ଯେତେବେଳେ ଗଭୀର ନିଦରେ ଘୁଙ୍ଗୁଡ଼ି ମାରୁଛି, ଦୁଇଟି ଛାୟା ମୂର୍ତ୍ତି ପ୍ରବେଶ କଲେ ତା’

କୋଠରୀରେ । ଅନ୍ଧାରରେ କିଛି ସମୟ ବୁଲି ବୁଲି କରି
ବାହାରଗଲେ ।

ଯଥା ସମୟରେ ଝାନ୍ସୀର ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଲା । ନିଜ
କୋଠରୀକୁ ଦେଖି ସେ ବିଶ୍ୱାସ କରିପାରୁ ନାହିଁ, ସେ
ତେଇଁ ଛୁ ନା ଏବେ ବି ଶୋଇ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖୁଛି ।

(ଝାନ୍ସୀ ଖୁସି ମନରେ ବସିଛି)

ଏଇତ—ତା’ ଦେହରେ ଗରମ କମ୍ବୁଳଟିଏ ଘୋଡ଼ା
ହୋଇଛି । କୋଠରୀ କୋଣରେ ଜଳୁଛି ନିଆଁ । ଛୋଟ
ଚୌକଟି ଉପରେ ନୂଆ ଘୋଡ଼ଣୀ ଏବଂ ତା’ ଉପରେ

କେତେ କ'ଣ ଖାଦ୍ୟ । ତା'ଛଡ଼ା ଯାଏରେ ରହିଛି ନୂଆ ପୋଷାକ ।

ତା' ସ୍ୱପ୍ନର କୋଠରୀ !

ସେ ଉଠିପଡ଼ି ଦେଖିଗଲା ସବୁ କିଛି । ବୌଦ୍ଧ ଉପରେ ପଡ଼ିଛି ଖଣ୍ଡିଏ କାଗଜ । ତହିଁରେ ଲେଖା ଅଛି—“ସିଦ୍ଧି ତଳେ ଥିବା ବାଳିକାକୁ ସେହି ଉପହାର ।”

ପିଙ୍କି ନିଦରୁ ଉଠି ଦେଖିଲା, ସୁନ୍ଦର ପୋଷାକ ପିନ୍ଧି ଝାନ୍ସୀ ଛିଡ଼ା ହୋଇଛି ତା' ବଛଣା କଡ଼ରେ । ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଗଲା ସେ ।

ପରଦିନ ଝାନ୍ସୀ ନାମରେ ଗୋଟିଏ ପାର୍ଶଲ ଆସିଲା । ସେଥିରେ ଥିଲା ନାନା ପ୍ରକାରର ଗରମ ପୋଷାକ, କୋଟ ଏବଂ କୋଡା ।

ମିଷ୍ଟ ଏମିଲିଆ ଘୋର ଚନ୍ଦ୍ରାରେ ପଡ଼ିଲେ । ଝାନ୍ସୀର କେହି ଜଣେ ଧନୀ ସଂପର୍କୀୟ ତା'ର ଏ ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ପଚାରିଲେ କି ? କିଛି ସମୟ ଚନ୍ଦ୍ରା କରି ସେ ଝାନ୍ସୀକୁ ଡାକିଲେ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ବିଅମାନଙ୍କ ସହ ପଡ଼ିବାକୁ ଅନୁମତି ଦେଲେ ।

“ଦେଖ, ଦେଖ, ପୁଣି ରାଜକୁମାରୀ ଝାନ୍ସୀ ଆସିଗଲେ । ସମ୍ଭବତଃ ତା' ପାଇଁ କିଏ ଯଥେଷ୍ଟ ସଂପଦ ରଖି ଯାଇଛନ୍ତି ।” —କହିଲା ଲୁନା ।

ତାକୁ ଈର୍ଷାରେ ଅନେଇଥାଏ ତେପୋଡ଼ିଲ ଓ ଖୁସିରେ ଝଲମଲ କରୁଥାଏ ଏଥେନାର ଆଖି । ଝାନ୍ସୀ

ଭାବୁଥାଏ—“ମୋ ସାହାଯ୍ୟକାରୀଙ୍କୁ ପାଖରେ ପାଆନ୍ତି କି, ଅନ୍ତତଃ ଧନ୍ୟବାଦଟିଏ ଦେଇ କୃତଜ୍ଞତା ପ୍ରକାଶ କରନ୍ତି ।”

ସେଦିନ ରାତିରେ ସେହି ମାଙ୍କଡ଼ଟି ଆସି ଝାନ୍ସୀ ଝରକା ପାଖରେ ଉଠି ମାରିଲା । ଅଣ୍ଟାରେ ଥର ଯାଉଥାଏ । ଝାନ୍ସୀ ତାକୁ ଡାକିଲା—“ଆ-ଆ-ମୋ ପାଖକୁ ଚାଲିଆ । ଆଉ ଅଣ୍ଟାରେ ବସନା । ମୁଁ ସକାଳେ ତୋ ମାଲିକଙ୍କ ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚାଇ ଦେବି ।” —ଏହା କହି ସେ ମାଙ୍କଡ଼ଟିକୁ ଘର ଭିତରକୁ ଘେନି ଆସିଲା ।

ପରଦିନ ସକାଳ । ଖୁବ୍ ଦୁର୍ଗ୍ଗନ୍ଧାରେ ବସିଥା’ନ୍ତି ଭାରତୀୟ ଉଦ୍ବଳେକ ଜଣକ । କ୍ୟାପ୍‌ଟେନ୍ ରଠୋରଙ୍କ ଝିଅର କୌଣସି ଖବର ମିଳୁନାହିଁ । ତାଙ୍କୁ ଖୁସିରେ ରଖିବା ପାଇଁ ଆସି ଆ’ନ୍ତି ସେହି ବଡ଼ ପରିବାରର ପିଲୁପିଲିଙ୍କ ସହ ମା’ ।

ଯେଉଁ ପିଲୁଟି ଥରେ ଝାନ୍ସୀକୁ ପଇସା ଦେଇଥିଲା, କଥା ପଡ଼ିବାରୁ ସେ କହିଲା—“ଆଜ୍ଞା ମା, ତୁମେ ସେହି ଝିଅ କଥା କହୁନା, ମୁଁ ଯାହାକୁ ପଇସା ଦେଇଥିଲି ।”

ଏହି ସମୟରେ ତାଙ୍କ ଚାକର ଆସି କହିଲା—
“ବାବୁ, ମୁଁ ଯେଉଁ ଝିଅ କଥା କହିଥିଲି, ସେ ଏଠାକୁ ଆମ ମାଙ୍କଡ଼ ଧରି ଆସିଛି, ତାକି ଦେବି ?”

ବାବୁଙ୍କ ସମ୍ମତି ପାଇ ସେ ଝାନ୍ସୀକୁ ଡାକି ଆଣିଲା । ଝାନ୍ସୀ ଘର ଭିତରକୁ ଗଢ଼ି ଆସି ହଠାତ୍ କହିଲା, “ଆପଣ ମୋତେ ଡାକୁଥିଲେ ?”

ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଭରତୀୟ ଭଦ୍ରଲୋକ ଜଣକ କହିଲେ,—“ହେଁ, ତୁମେ ହିନ୍ଦୀ ଜାଣିଲ କିପରି ?”

—“ମୁଁ ଭରତୀୟ । ଏଠାକୁ ପଢ଼ିବା ପାଇଁ ଆସିଥିଲି । କିନ୍ତୁ ବାପା ମରିଗଲେ ଏବଂ ସେ ଗୋଟିଏ ହେଲେ ପଇସା ରଖିଯାଇ ନାହାନ୍ତି । ଏଣୁ ମୁଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଚାକରାଣୀ କାମ କରୁଛି ।”

—“ତୁମ ବାପା ଏପରି ଧନହୀନ ହେଲେ କିପରି ?”

(ଭରତୀୟ ଭଦ୍ରଲୋକଙ୍କ ସହ ଝାନ୍ସୀ)

—“ସେ ତାଙ୍କ ବନ୍ଧୁଙ୍କ ଉପରେ ଭରସା କରି ଠକି ଯାଇଛନ୍ତି ।”

—“ତାଙ୍କ ନାମ କ’ଣ ?”

—“କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍ ଶିବପ୍ରସାଦ ରାଠୋର ।”

—“ହେ ଭଗବାନ ! ଏତେ ଦିନ ପରେ ମୋତେ ଆଜି ମିଳାଇ ଦେଇଛ ମୋ ଖୋଜିଲା ମାଣିକ ।”

—“ଆପଣ କାହା କଥା କହୁଛନ୍ତି ?”—ପଚ୍ଚରଲା ଝାନ୍ସୀ ।

—“ମୁଁ ତୁମ ବାପାଙ୍କ ବନ୍ଧୁ । ତୁମକୁ ଦୁଇବର୍ଷ ହେଲା ଖୋଜୁଛି ଏବଂ ମୁଁ ଅଛି ଏ କାନ୍ଥର ଆର ପଟରେ । ମାତ୍ର ଗୋଟିଏ କାନ୍ଥର ବ୍ୟବଧାନରେ ।”

ଝାନ୍ସୀ ବାପାଙ୍କ ସଂପର୍କରେ ସବୁ କଥା ଜାଣିଲା ଏବଂ ଝରକା ଦେଇ ସବୁ ପୋଷାକ ଓ ଖାଦ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀ ଯେ ବାବୁଙ୍କ ଚାକର ଦୁଇଜଣ ଦେଇ ଆସିଥିଲେ, ସେ କଥା ମଧ୍ୟ ଜାଣି ପାରିଲା । ଏବେ ବାପାଙ୍କ ବନ୍ଧୁ ପ୍ରତି ଆଉ ତା’ ମନରେ ଷୋଭା ନାହିଁ ।

ଝାନ୍ସୀ ବାପାଙ୍କ ବନ୍ଧୁ ପାଖରେ ରହିବା କଥା ହେଲା । ଚାକରମାନେ ମଧ୍ୟ ଖୁବ୍ ଖୁସି । ଟିକି ସାଆନ୍ତାଣୀକୁ ପାଖରେ ପାଇବେ । ମାଙ୍କଡ଼ଟି କ’ଣ ବୁଝିଲା ଜେଜାଣି, ଖୁସିରେ ଡିଆଁ ମାରିବା ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲା ।

କେବଳ ଜଣେ ଖୁବ୍ ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେଲେ । ସେ ହେଲେ ମିସ୍ ଏମିଲିଆ । କେତେ ଜଣ ଅଭିଭାବକ ଝାନ୍ସୀ ପ୍ରତି ତାଙ୍କର ବ୍ୟବହାରର ଖବର ପାଇ ନିଜ ପିଲାଙ୍କୁ ସେଠାରୁ ନେଇ ଚାଲିଗଲେ । ଏପରି କି ତାଙ୍କ ଭଉଣୀ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କୁ ଭଲ ଆଖିରେ ଦେଖିଲା ନାହିଁ ।

ପିଙ୍କିକୁ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇଗଲା ସାନ୍ଧ୍ୟା ।

ଭାରତୀୟ ଉଦ୍‌ଭୂତ କଣକ ସମ୍ଭବତଃ ଦୁର୍ଘନ୍ତା-
ମୁକ୍ତ ହୋଇ ଅନେକ ପରିମାଣରେ ସୁସ୍ଥ ଅନୁଭବ କରୁଛନ୍ତି ।
ସାନ୍ଧ୍ୟା ତାଙ୍କୁ “ମଉସା” ଡାକୁଛି ଏବଂ ଖୁସୀରେ ସେମାନଙ୍କ
ଦିନ କଟୁଛି ।

ଦିନେ ସାନ୍ଧ୍ୟା ମଉସା ସହ ପୂର୍ବର ସେହି କେକ୍
ଦୋକାନକୁ ଗଲା । ସେଠାରେ ସେ ଭିକାରୀ ଦିଅଟି ଭଲ
ବେଶ-ପୋଷାକ ହୋଇ ଖାଦ୍ୟ ପରିବେଷଣ କରୁଥିବାର
ଦେଖି ଖୁସୀ ହେଲା ।

ହଠାତ୍ ତା’ ମୁହଁରେ ଚନ୍ଦ୍ରର ରେଖା ଫୁଟି ଉଠିବା
ଦେଖି ମଉସା ପଚାରିଲେ—“ଦିଅ ତୋର କ’ଣ ହେଲା ?”

“ମୋର ମନେ ପଡ଼ିଗଲା ଅତୀତ କଥା । ଏଇ
ଦୋକାନୀ ମୋତେ ପାଞ୍ଚଟି ପାଉଁରୁଟି ଦେଇଥିଲେ ।
ସେକିଲା ହୋଇ ଛିଡ଼ା ହୋଇଥିଲା ଏଇ ପରିଷ୍ଟୁବା ଦିଅ ।
ତାକୁ ମୁଁ ପାଉଁରୁଟି ଦେଇଥିଲି । ଏଇ ଦୋକାନ ମାଲିକଙ୍କ
ଦୟାରେ ସେ ଟିକିଏ ଭଲରେ ଅଛି । ଆଜ୍ଞା ମଉସା, ଗୋଟିଏ
କାମକଲେ ହୁଅନ୍ତାନି ?”

“କ’ଣ କହୁ ମା’ ।”

“ମୋର ମନେହୁଏ ଏ ଦୋକାନୀ ଜାଣିପାରନ୍ତି
କାହାର ପେଟ ଖାଲି ଅଛି । କେବଳ ବ୍ୟବସାୟ ନକରି
ସେ ସୁଧାର୍ତ୍ତକୁ ଦୟା ମଧ୍ୟ କରିଥାନ୍ତି । ଏଣୁ ତାଙ୍କୁ କିଛି

ଟଙ୍କା ଦେଇ ଯିବା । ସେ ଭୋକିଲା ଗରିବ ପିଲା କିଏ ଏଠାକୁ ଆସିଲେ ତାକୁ ଖାଇବାକୁ ଦେବେ ।”

ମଉସାଙ୍କ ଆଖି ଆନନ୍ଦରେ ଉଜଳି ଉଠିଲା, କୁନି ହିଅ ହୃଦୟର ମହାନତା ଅନୁଭବ କରି । ସେ ତା’ର ଇଚ୍ଛା ପୂରଣ କଲେ ।

ତା’ ପରେ ସେମାନେ ଘୋଡ଼ାଗାଡ଼ିରେ ବାସ ଭବନକୁ ଫେରି ଆସିଲେ । ଏସବୁ ଦେଖୁଥିଲା ଦୋକାନରେ ଥିବା ସେ ହିଅଟି । ତା’ ମୁହଁରୁ ମନକୁମନ ବାହାର ପଡ଼ିଲା—‘ସେ ଜଣେ କୁନି ରାଜକୁମାରୀ ।’

